

DR. EVGEN LAMPE:

FRANČIŠEK DOBNIKAR.

SPOMINSKI LIST NA GROB MLADEMU UMETNIKU.

Moje mladá leta, kam jste se podéla?
Moje mladá leta neužila kvéta.

Moravska narodna pesem.

Kako različni so darovi, ki jih polaga Stvarnik v dušo slabotnemu otročiču, da spé v njej tiho in neopazovano, dokler jih ne zbudi želja po delovanju! Kakor gredica, obsejana s plemenitimi semeni, je otroška duša. Dolgo spava seme, in nihče ne ve, kaj krije hladna gruda. A v njej se razvija skrivnostno življenje, nežne klice poganjajo in izkušajo prodreti vun v svet, navzgor k luči, v kraljestvo svetlobe in gorkote, kjer pôlje svobodni dih življenja in cvetovja. Tu se vezana energija osvoboduje in s skrivnostnim teženjem stopa v delovanje. Kemik in fizik z vsemi svojimi skrbno sestavljenimi zakoni je ne moreta razložiti.

Kako bi jo pač mogla izraziti v številkah in formulah, posnetih iz snovi? Saj tu vlada duševna, tu vlada nadtvarna moč!

A spodaj rujejo črvi, zgoraj pa žgó neusmiljeni žarki in brijejo mrzli vetrovi. Koliko nežnih kali zamre pri prvih dihljejih, koliko življenja željnih bilk nagne trudno glavico v prerani smrti! Zakon minljivosti leži nad življenjem, in mehka melanholija obide človeško srce, ki se mora ločiti od mladostnih nad in plakati nad preranimi grobovi.

In tako žalno čuvstvo napolnjuje srce tudi nam, kadar se spomnimo svojega pre-

rano umrlega Dobnikarja. Njegova mlada leta so ovenela kakor nežni cvet, ki se je razvijal iz pomladanskega popja, a ga je zamorila mrzla slana, ko je ravno odpiral svoje nežne lističe, da bi se nasrkal zlate svetlobe in gorkega solnčnega diha.

Odsvit večnosti se zrcali v človeški duši, in nekaj one brezkončnosti, po kateri hrepeni človeško srce, nam dviga slabotne prsi,

da valujejo v neprestanem teženju po idealu. In temu hiti duh za neskončno znanostjo, katera stoji na leni zemlji in svoje peruti dviga nad osolnčja, a drugemu se zliva skrivnostno čuvstvovanje v sladke pesniške zvoke ali mu pa domišljija snuje harmonične oblike, simbole neke nedosežne, vse časno in prostorno presegajoče lepote.

Izmed teh poslednjih je bil naš Dobnikar. Povest njegovega živ-

ljenja se je dovršila v njegovi duši. Koliko bogastvo nežnih želja in koprnečega hrepenja je nosil s seboj neopazovano in tajno! Hrumelo je okoli njega življenje, katerega vsakdanji dogodki se razpravljajo, zapisujejo in zbujejo pozornost sveta, a v njegovi duši je bilo mnogo več, mnogo globjega in pomenljivejšega, a bilo je zaprto in zakrito v srcu, in samo nežni pogled, samo tihi vzdihljej je včasih naznanjal, da snuje tu notri umetniška i spiracija svoje tajne načrte.

A ozrimo se v Dobnikarjevo življenje, v to kratko, po preprostosti tragično zgodbo

Fr. Dobnikar kot bogoslovec.

vzletajočega duha in vsihajočega telesa! — Ljubljančanje, ki ljubijo daljše izprehode in se ne strašijo nekolikih hribov, radi zahajajo k Sveti Katarini nad Medvodami. Takoj za Presko se dviga obraščeno gorovje. Tukaj, v Topolu št. 21., v preprosti gorski vasici, je bil rojen Dobnikar dne 10. novembra l. 1878.¹⁾ Očetu je ime Janez, a materi Marija. V prosti prirodi je rasel otrok, in vsi vtiski, ki jih je dobivala njegova duša, so se strinjali v ono jasno harmonijo, katero rodi zveza krščanstva s prirodo. Bilo je nekaj posebnega v tem malem o'roku: že v najzgodnejši mladosti je razodeval čudovit dar za oblikovanje. Že kot petleten deček je imel vedno pri sebi svoje prvo in najprimitivnejše umetniško orodje: majhen nožiček ali „pipec“, s katerim je črtal, risal, modeliral . . . Če se mu je ta izgubil, ga je bridko pogrešal ter toliko časa prosil očeta, da mu je kupil drugega. Vedno ga je nekaj gnalo, da posnema razna telesa in da svoje otroške misli izrazi v kaki vidni obliki. In tako so prihajale izpod rok petletnega dečka najrazličnejše prikazni: izrezoval je iz javorjevega lesa in iz topolovih korenin svetnike in možičke, a tudi voličke in konje. Oče se mu je čudil. „Kdo te je tega naučil?“ ga je vpraševal. In takrat je uprl deček vanj svoje velike oči in ponosno odgovoril: „Sam sem si izmislil!“ Ta otroški odgovor je pač ostal resničen in značilen za vse njegovo kratko življenje. Moč invencije je bila silno velika. On se ni učil nikoli od nikogar. O vsem, kar je naredil, je lahko rekel: „Sam sem si izmislil!“

S sedmim letom je začel mladi umetnik živino pasti. Pri tem delu je opazil, da se dá ilovica prav dobro oblikovati. Začel je delati iz nje vsakovrstne podobe ter jih nastavljal v melini ob potu. Tako je stalo včasih po dvajset lončenih možičkov s konjički in drugimi živalimi v melini. Bivši svetokatarinski g. župnik gre nekoč mimo in začuden zagleda to razstavo. Začel se je zanimati za

¹⁾ Življenjepisne podatke iz mladosti nam je poslal g. France Dolinar, župnik pri Sv. Katarini v Topolu.

dečka ter spoznal njegove krasne darove. Pregovoril je očeta, da je dal Franceta v Ljubljano v šolo.

Tu se je začelo zanj ono borno življenje revnega dijaka, katero vidimo dan na dan. Dobnikar je vedno tičal doma pri svojih podobah in za vsak novčič si je kupoval barv, da je kaj slikal. Skrbni oče ga je hodil v Ljubljano obiskovat in ga je nagovarjal, naj pusti slikanje, češ da ne bo izdelaval šol, ako svojih misli ne obrne na učenje šolskih predmetov. Pa bilo je vse zastoj. Kdo bi odvadil tička peti, če mu je pa srce polno melodij? Kdo bi zabranil umetniški roki črtati svoje poteze, ako pa duša hrepeni izraziti svoje zamisli? Tako je šlo dalje do sedme šole.

Dobnikar je občeval tudi z dijaki „Marijanišniki“. Nekoč prinese neki gojenec „Marijanišča“ domov nekaj Dobnikarjevih risb. Pokojni vodja dr. Frančišek Lampe, ki je šam nadzoroval svoje gimnazijce, vidi te risbe in takoj spozna v preprostih potezah umetniškega duha. Ko izve, da je to narisal dijak, ga takoj povabi k sebi. Od tega trenutka je Dobnikar na novo oživel. Visoko je spoštoval „Dom in Svetovega“ urednika, in ta ga je bodril, da se je še samosvestneje lotil risanja. Kazal mu je ilustrirana dela, in prirojeni dar Dobnikarjev je takoj našel sebi najbolj primerno polje: ornamentalno dekoracijo v pol narodnem, pol secesijskem slogu. Kar oživel je, ko je našel priznanje in ljubeznivo vodečo roko. Bil je samouk, nezaupen sam v svojo zmožnost, a ko je videl prve svoje kompozicije natisnjene v listu, mu je srce vzdrhtelo onega blagega in mirnega ponosa, iz katerega izvira energija vztrajnega umetniškega delovanja. Če ga je takrat kdo vprašal, kaj misli postati, je odgovoril kratko: „Slikar“. Ohranil si je ves čas čudovito nežno nravno čuvstvo. V trivialnost ali nenravnost ni zagazila nikoli njegova domišljija, in nad vsemi njegovimi risbami je razlita visoka npravna resnost, semtertja prehajajoča v melanholijo in obdana s sijajem poetične koncepcije, dasi preproste v sredstvih, a tem globokejše v duševnosti.

Doma na počitnicah je vedno risal in slikal. Za modele ni prišel nikdar v zadrego. Jemal jih je iz domače prirode in iz domačega življenja. Risal je svoje sorodnike in prijatelje. V časih mu je moral mlajši bratec dolgo časa ležati ali sedeti na klopi ali pa se mu držati sklonjen v najrazličnejših pozicijah. Posebno eno sestrico je risal prav mnogokrat. Na str. 355. „Dom in Sveta“ l. 1900. ju vidite oba: Sestra bratcu ravno izdira trn iz noge. Urednik je zapisal pod risbo šaljivi naslov „Ženska emancipacija“. Sploh je nadarjenost za slikarstvo v tej rodbini nekako dedna. Dobnikar je bil v bližnjem sorodstvu z rojakom g. župnikom Pustavrhom, ki je bil dober slikar. In tudi najmlajši bratec pokojnikov kaže veselje do risarstva.

Dobnikar je doma govoril jako malo. Skoro vedno je molčal in kaj premišljeval. Ko je bil na počitnicah, je spal poleg očeta v bližnji sobi. Večkrat je oče po noči slišal, da se mu sin obrača v postelji in da vstaja. Radoveden gre gledat, kaj počenja mladenič opolnoči. In tu vidi, da si je prižgal luč, sedel k mizi in risal. Oče ga posvari in pokara, češ: „Vsaj po noči si daj mir!“ A mladenič mu odgovori: „Ravnokar mi je nekaj na misel prišlo!“

Tako so nastajale njegove preproste podobice. Nabrali smo jih nekaj iz raztresenih lističev, katere smo zasledili po njegovi smrti med knjigami, ter jih tu ponatiskujemo.

Pa blagemu mladeniču sreča ni bila mila. Boril se je z revščino. Potikati se je moral po Ljubljani po slabih stanovanjih, in slaba dijaška hrana je slabila njegovo telo. Bil je visoke, stegnjene postave, katera je rastla naglo v višino kakor bilka. A ni rastla v isti meri tudi njegova moč, in bilka se je začela kmalu šibiti in klanjati.

Vseh osem gimnazijskih let je stanoval Dobnikar pri neki sorodnici, skupaj z Antonom Vičičem, ki je tudi umrl predlanskim za jetiko. Majhna, temna soba jima je bila v stanovanje, okno je gledalo na mračno dvorišče, in strupeni soparji iz lekarniške delavnice so se lovili z meglo skozi okence. To je bil

stan, v katerem sta živela dva idealna dijaka, polna lepih vzorov in sanjajoča o velikih delih, o svoji literarni in umetniški bodočnosti . . .

In takrat mu je začela v prsih kipeti mladostna poezija. Njegova nadarjenost je bila vseskozi obrazovalna, in zato je njegova domišljija iskala izraza vedno rajši v črtah, kakor pa v verzih. In primerilo se mu je mnogokrat, da je na drobnem lističu začel zlagati pesem, a je nehal sredi započetege verza — in naslikal obraz, vinjeto, prizor . . . Ko sem po njegovi smrti pregledaval zapuščene liste z njegovimi načrti in risbami, sem naletel na marsikak liričen izliv njegovih čuvstev, naglo začrtan, odlomljen ali nedovršen. Tako n. pr. peva v svojem bornem stanu :

Zunaj solnce sije,
v sobi je tema,
zunaj petje klije,
tiho je doma.

Smejem se in pojem,
če me vidi kdo,
toda v srcu mojem
je tako tesno . . .

Njegov duh je neprestano snoval meglene načrte upapolne, same v sebi nejasne mladosti:

Ko stanujem v tesni sobi,
tam na okencu slonim,
glavo si podprem z rokami
in se v misli zatopim.

Mislím mnogo, mislim dolgo,
zdaj o onem, zdaj o tem . . .
Ko se spet od misli vzdramim,
kaj sem mislil, sam ne vem . . .

Pa oživel je zopet, kadar se je čutil v prosti prirodi in skiciral v naglih potezah oblike, ki mu jih je zazrlo lepote iščoče oko. In takrat je tudi zapisal kako veselejše :

Zima odkima, sneg se stopi, travník in polje že zeleni.	Gaje, vrtove cvetje krasi, strme vrhove solnce zlati.
--	--

Zlate cvetice
krasno cveto,
miljene ptice
v gajih pojo.

Vičič je čutil v sebi še več pesniške žilice, kako Dobnikar, in kmalu sta se našla: Eden bo pisal, drugi risal — kaj torej še manjka za — ilustriran list? In tako sta z vso resnostjo že kot tretješolca šla na literarno delo ter začela „izdajati“, seveda tajno in oprezno, ilustriran listič, „Zvonček“. To so otročje igrače, a igrače talentov. Dečku, ki si na glavo potisne dedovo kučmo in hoče jahati visokega konja, se smehljamo, a ugaja nam njegova pogumna samosvestnost, in veselimo pravimo, da bo še nekaj iz njega.

Taka sta bila naša „urednika“. Dobnikar je ilustriral listič z različnimi mačkami, medvedi in obrazi ter se poizkušal tudi v sestavljenih kompozicijah. Delal je pa tudi mnogo leposlovnih načrtov, a le redkokaterega končal, n. pr. „Drug za drugim“ (Fr. Koščak) in „V megli“ (Jug Serafin) v „Novi nadi“. Poizkusil je svojo moč tudi s kratko razpravico „Sodobno slikarstvo in kiparstvo slovensko“ in s črticami „Nade“, „Umetnik“, „Na ogledu“. Prve začetke je napisal za

povestice „Na reji“, „Sirena“, „Mi trije“. A kaj bi naštevali take stvari? Za literarno zgodovino so brez pomena, razveseljuje nas

ob njih pa žarki dih mlade duše, ki hrepeni, da bi nekaj ustvarila.¹⁾ V sedmi šoli so se pa mladi „književniki“ že čutili kot precejšnje slovstvene činitelje in osnovali v vsej tajnosti „literaren klub“, ki je kaj dobro napredoval. Tu si je ostrilo pero in gladilo slog več mladeničev, ki zdaj že res nastopajo kot pisatelji in nam predstavljajo ne-

kako posebno literarno šolo, za katero je v liriki značilna mehka sanjavnost in melo-

¹⁾ Te podatke imamo od Dobnikarjevega tovariša, g. Fr. Ks. Steržaja.

dioznost jezika, v prozi pa lahka, čuvstvena črtica. V tej družbi je bil Dobnikar resen kritik. Pisatelji so mu dajali svoje proizvode, in on je pisal o njih ocene, katere je čital v „klubu“. V časih je napisal kar celo literarno razpravo.

Pa njegova visoka postava, za dobro glavo višja od vrstnic, je vidno hirala. Bolezen si je nakopal pred maturo meseca junija v kolizejskem kopališču. S tovarišema se je šel kopat, a vedno zvest svoji stari navadi, vzel seboj tudi ročno risanko. Hotel je pri tej priložnosti delati anatomske studije. Ko je prišel iz vode, se je ogrnil in začel risati. Zavela je hladna sapa, a on je risal dalje. Telo je drhtelo mraza, a on je bil zamaknjen v risbo in ni čutil, kako mu je blede smrti neusmiljeni brat, strupeni mraz, zasadil bolešno klico v mlade prsi...

Začel je misliti, kateri stan bi si izbral. Pokojni „Dom in Svetov“ urednik mu je zagotovil, da bi se tudi kot duhovnik mogel baviti s slikarstvom. Nagovarjal ga je, da se naj temeljito izobrazijo v cerkvenem slikarstvu. Saj je umetniška izobrazba v cerkvi jako potrebna, in v vseh časih je cerkev skrbela, da so se njeni duhovniki posvečevali tudi slikarstvu. Odslej je bil v Dobnikarju trden sklep, da postane duhovnik in v tem stanu dela za izobražujočo umetnost. A tudi o tem

ni govoril, in ako so ga vpraševali, kam pojde po zrelostnem izpitu, je odgovarjal kratko: „Saj veste!“

Dr. Lampe je bil od tega časa še bolj navezan nanj. Vabil ga je k sebi, mu razlagal svoje misli o slikarstvu in mu dajal ideje za načrte. Nekoč mu je rekel, naj gre o počitnicah obiskat g. Dejaka v Vrhpolju pri Vipavi in si naj pri njem ogleda slikanje z oljnatimi barvami. Dobnikar gre. Na potu pa ga vjame močan dež, ki ga premoči do kože, in huda burja ga premrazi. Že prej slaboten in bolehen, je začel od tega časa še bolj vidno hirati.

V semenišču so Dobnikarja vsi ljubili. Spoštovali so njegovo veliko nadarjenost in hkrati se je smilil tovarišem in predstojnikom, ker to so vedeli vsi, da bo prsna bolezen kmalu uničila to dragoceno življenje. Nikogar ni nikdar užalil, nikomur potožil. In ko se mu je udrla kri, so mu stregli dobri tovariši kakor svojemu bratu. Kadar je šel na izprehod, je navadno molčal ali pa komaj slišno pel kak znan napev. Bile so to melodije, h katerim je njegova do-

mišljija iskala črt in obrazov. Govoril je le redko. In ako ga je kak tovariš vprašal, kaj misli o umetnosti, je rekel: „Nimam še

dovolj trdnih nazorov o njej; umetnost je treba vestno proučevati.“

Rad je listal moderne ilustrirane časopise. Nove ideje, ki jih izraža secesija v svoji plemenitejši obliki, so mu ugajale. Čutil je v njej odpor proti morečemu materialistiškemu realizmu; videl je v njej nadtvorni polet duha in misli — in to ga je vlečlo, saj je tako ugajalo njegovi romantični, bajno-sanjavi naravi.

Pesniška žilica mu je še vedno pomalem utripala. A kar najdemo iz tega časa pesniških izlivov, so vsi globoko resni in kažejo krepko stremljenje navzgor. To so neobdelani kamenčki, prosto na papir vržene misli brez pile, konture brez senc in tonov. Našel sem na primer iz te dôlebe fragment daljše epične pesmi. Kaj bi bil Dobnikar neki drugega opeval v tem času, kakor slikarstvo? Med

njegovimi skicami nahajamo posebno mnogo glav Kristusovih. Ideal moškega trpljenja, združen z nadnaravno svetostjo, je hotel

izraziti kar moči značilno. Iz teh skic je nastala glava za „Almanah slovenskih bogoslovcev“. In tudi v omenjenem pesniškem fragmentu opeva sliko Kristusove glave. Med orientskimi apokrifnimi berili, iz katerih se učé bogoslovci sirskega jezika, je tudi pismo kralja Abgarja do Kristusa. Kralj Abgar je vladal v Edesi nad delom Mezopotamije. Dolgo let ga je mučila gobova bolezen. Slišal je, da v Sveti deželi čudodelen prerok ozdravlja bolnike.

Pokliče hlapca Abudarja:
 „Oh, kaj ti pravim, hlapec zvesti?
 Odpotuj mi takoj na mesti!
 Še predno se prikaže zarja,
 oditi moraš že čez mejo.
 Odhiti v daljno Galilejo!
 Živi tam velik čudodelnik,
 oj čudodelnik, dobrodelnik,
 ki Jezus Kristus se mu pravi.
 Izganja prerok tam hudiče,
 od smrti zbuja on mrliča
 in vsakoršne boleznih zdravi.“

K njemu naj gre hlapec in ga prosi, da pride k Abgarju v Edeso. Zapusti naj hu-

dobne Jude in pride na kraljevi dvor, kjer mu hoče Abgar izkazovati vse časti, ako ga reši gob!

„Če pa bi Krist ne hotel priti,
 njegovo sliko vsaj prinesi
 in k zglavju mojemu obesi,
 da ž njo se morem tolažiti!“

Hlapec vzame seboj sirskega umetnika in gre v Palestino. Jezusa najde sredi ljudstva učečega. Predenj stopi in mu sporoči željo Abgarjevo. Kristus pa odvrne: „Srečen si, Abgar, ker veruješ v mene, dasi me nisi videl. Na tvojo željo pa odgovarjam, da moram tukaj v judovski deželi vse izvršiti,

za kar sem prišel, in potem se vrnem k Onemu, od katerega sem poslan. Ko se pa to zgodi, pošljem učenca k tebi, ki te naj ozdravi ter tebi in tvojim podeli življenje.“ Nato je hotel hlapec imeti vsaj sliko Kristusovo :

Tam, kjer velika, močna skala,
na levi Kristusa je stala,
tjakaj umetnik se obrne,
slikarsko platno pred-se zgrne.
Paletu, čopič v roke vzame.
Pa glej: kdo čudo naj verjame?
Obraz Gospodov se zasveti
v bliščobi žarni, krasno-sveti,
še bolj ko solnce izza zore.
Slikar vanj gledati ne more . . .

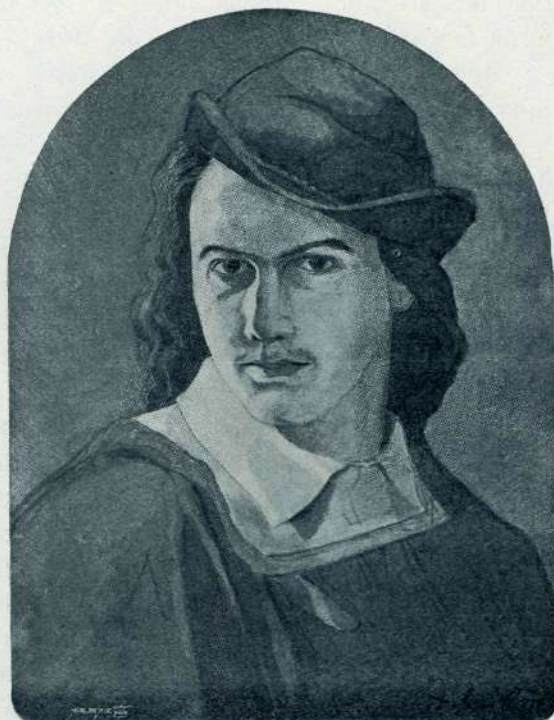
To sliko je prinesel hlapec v Edeso, in sporočilo trdi, da so jo tam dolgo časa častili.

Tako je izkušal Dobnikar pesniško predelati poročilo armenskega zgodovinarja Mozesa iz Chorene. Kako se je v kratki dōbi njegovega bivanja v semenišču njegov duh navzel ideala, kateremu je hotel služiti!

V semenišču sem bil dve leti njegov prefekt. Ni sicer bival mnogo v hiši, ker je bil izpočetka mnogo doma, da bi se okrepčal, pozneje pa v bolnišnici, vendar je izkušal

dohajati predavanja. Predstojnikom je bil vsem izredno ljub gojenec. Tedanji vodja, gospod prelat dr. Kulavic mu je večkrat dal naslikati kašno majhno reč, ki jo je izvršil z občudovanja vredno hitrostjo in izvirnostjo. Bilo je n. pr. pred Božičem. Kakor vsako leto, so priredili semeniščniki domačo božičnico s petjem, govori in malo zabavo. Gospod vodja izreče željo, naj bi Dobnikar narisal za povabljene goste vabila. Dobnikar naredi takoj okoli dvajset vabil s krasnimi miniaturnimi slikami v akvarelu, v popolnoma izvirnih oblikah, polnih mehke božične poezije. Vse se je čudilo umetnim listom, in g. vodja jih je spravil kot dragocen spomin.

V tem času so nastale njegove krasne vinjete, priobčene v „Dom in Svetu“ l. 1900. Pokojni kanonik dr. Lampe je namreč pisal obširno estetiško-modroslovno razpravo „O lepem“, ki naj bi bila vsak mesec uvodni članek v listu. Naročil je Dobnikarju, naj za vsako številko naredi uvodno vinjeto, ki izraža kako modroslovno idejo. Tako je nastalo onih štirindvajset krasnih vinjet, katere

Fr. Dobnikar kot sedmošolec.
(Avtoportret.)

je videl svoje domače gore, in med zelenim drevjem se mu je jasno bliščala njegova rojstna hiša, kraj njegovih prvih umetniških spominov. Tja je gledal in govoril tovarišu: „Tam doma je vse drugače. Nimam sicer te dobre postrežbe, a tam vidim pred hišo živo zelenje. Tam vem, kdaj je praznik, tu pa je dan enak dnevu, tako pust, tako mrtev!“ In željno je čakal dneva, ko se vrne zopet tja — a zaman!

V tem času je narisal še dvanajst vinjet, za vsak mesec eno, katere so objavljene v „D.in Sv.“ 1901. Njegova umetniška domišljija je bila še vedno krepka in sveža. Prinesel sem mu nazaj majnikovo vinjeto, da jo naj natančneje izvrši. Načrtal je vedno značilne poteze v splošnih, krepkih obrisih, ki so dihali umetniško genialnost. Jaz sem ga večkrat nagovarjal, naj se poizkusi tudi v drugačni tehniki, da ne postane enostranski. A kar je narisal, je bilo po navadi tako na-

so zbudile splošno pozornost zaradi svoje čisto posebne tehnike, katere se ni Dobnikar od nikogar naučil, ampak katera je bila izvirna last njegove čiste umetniške duše.

Medtem je umrl g. kanonik Lampe. Ž njim je umrlo pol Dobnikarjevega življenja. S pokojnim našim urednikom sta storila obljubo, da bo ta sezidal namesto po potresu hudo poškodovane „marijaniške“ kapelice novo, lepšo in prostornejšo, Dobnikar pa jo bo okrasil z izvirnimi freskami. „Zdaj pa“, je rekel bolni umetnik, „se je ločil moj učitelj s sveta, in jaz bom moral iti za njim, ker ne morem izpolniti obljube.“¹⁾

Dan za dnem je sedel v „Leonišču“ na blazinastem stolu in premišljeval svojo žalostno usodo. A navzlic temu, da ga je napredujoča bolezen siloma tlačila v duhomorno brezdelje, se je njegov idealni duh še vedno vzpenjal kvišku in je iskal novih predmetov. Vedno enolično, mehanično življenje v bolnišnici ga je strašno mučilo. Ob lepih dnevih je sedel na balkonu. Od tam

¹⁾ Te podatke nam je dal tovariš Dobnikarjev, č. g. Rihard Smolej.

tančno premišljeno, da se ni rad vdal. A pri tej vinjeti se je udal. Roka se mu je tresla slabosti! Vzel je v roke pero, in kakor bi bil nesmrtni duh vlil v slabotno telo novo moč, je z eno potezo — jasno in odločno — narisal, kar sem hotel. Bila je zadnja risba, katero je izvršil . . .

Nestrpno je čakal vsake številke „Dom in Sveta“. Njegovo srce je živelo v tem listu. A za majnikovo vinjeto je videl samo še eno v listu. Ko je gorki rožnik razvijal mlado cvetje, je zatisnil oko za vedno in se ločil od livad in gorâ, od čopiča in peresa in od neštivilnih neizvršenih načrtov.

Religija in narodna poezija sta mu dajali v zadnji dôbi največ snovi. Poleg mnogih

načrtov za večje ilustracije iz svetopisemskih zgodb je duhovit zlasti načrt za podobo k Bürgerjevi „Lenori“. V današnji številki po-

dajamo nekaj skic, ki smo jih nabrali iz njegovih zapuščenih listov.

Velik umetnik je legel z Dobnikarjem v grob. Kar je narisal, je vse delo preprostega samouka. Koliko bi nam bil ustvaril, ako bi se mu bila izpolnila želja, da bi bil po dovršenih bogoslovskih naukih šel na

umetniško akademijo, kakor mu je bil prevzvišeni g. knezoškof obljubil!

Bodi mu časten spomin med nami!

